Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000494947

Datum
18 september 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
OCW, SZW, VWS, NCDR

Bijlage(n)
2

Aan min BZK
Van CZW

nota

brief EK over de denkrichtingen voor een Nationaal Programma tegen discriminatie met meerjarenagenda

Aanleiding
De Eerste Kamer heeft vragen gesteld over de totstandkoming van en het vervolg op de denkrichtingen voor een Nationaal programma tegen discriminatie en racisme met meerjarenagenda die het vorige kabinet in december 2025 aan de beide Kamers heeft gezonden. Met deze brief worden die vragen beantwoord.

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de antwoorden en de brief te ondertekenen voor verzending.

Kern
De vragen dateren van 3 februari 2026. De beantwoording heeft geruime tijd op zich laten wachten. Daaraan liggen een aantal redenen ten grondslag. Toen de vragen werden ontvangen, moest het huidige kabinet nog starten. In de startfase van het kabinet was nog niet precies duidelijk hoe de aanpak van discriminatie onder dit kabinet een vervolg zou krijgen. Diverse kabinetsvoornemens uit het coalitieakkoord, waaronder ook de wettelijke verankering van de NCDR en de mogelijke gevolgen daarvan voor diens takenpakket, behoeven immers nadere uitwerking. Het kabinet werkt nu aan een rijksbrede aanpak van discriminatie en de kabinetsreactie op het advies van de staatscommissie tegen discriminatie en racisme. Na de zomer zijn de antwoorden afgerond met het opvragen van relevante informatie over het door de NCDR beoogde onderzoek naar de kosten van discriminatie voor de samenleving, in het bijzonder de financiering daarvan.

De vragen zijn afkomstig van de leden van de fracties van PRO (destijds nog GroenLinks/PvdA) samen met het lid Visseren – Hamakers en van Volt. De gedetailleerde vragen zien op de rol van de departementen en de NCDR bij de totstandkoming van de denkrichtingen, de wetenschappelijke onderbouwing ervan, en het vervolg erop. Een aantal vragen ziet op specifieke thema's, zoals sociale normstelling, de aanpak van moslimdiscriminatie en het reeds genoemde onderzoek naar de kosten van discriminatie.

Toelichting
De antwoorden zijn mede afkomstig van OCW, VWS, SZW en de NCDR. Zij hebben allen aangegeven dat de antwoorden uitsluitend namens u kunnen worden

verzonden, aangezien ze verwijzen naar lopend beleid en de totstandkoming daarvan.

De Eerste Kamer vraagt naar de onderzoeksresultaten van het onderzoek van bureau Tabula Rasa: "'De haalbaarheid en effectiviteit van het uitdragen van een sociale norm". Dit onderzoeksrapport is ter volledigheid bijgesloten. Dit onderzoek is in februari 2026 reeds door het vorige kabinet (door de staatssecretaris van Participatie en Integratie en uw ambtsvoorganger) aan de Tweede Kamer aangeboden.

Ten aanzien van het onderzoek naar de kosten van discriminatie geldt dat de NCDR dat zou initiëren. De Eerste Kamer lijkt in de veronderstelling dat BZK dat onderzoek zou laten uitvoeren, maar dat is niet het geval. Het is opgenomen als 'versterking 1' in de denkrichtingen en daarin staat "de NCDR start, in samenwerking met onderzoeksinstituten, een grootschalig onderzoek naar de kosten van discriminatie en racisme en de baten van het bestrijden ervan". De NCDR heeft evenwel andere afwegingen gemaakt ten aanzien van de bij hen beschikbare middelen. Nu er bij BZK ruimte is in de begroting van 2027 (incidentele middelen), start de NCDR de voorbereidingen voor dit onderzoek alsnog, dit najaar.

Politieke context
De Eerste Kamer ontvangt dinsdag 29 september de oud-voorzitter van de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme. Zij ontvangen graag voorafgaand daaraan de antwoorden op de vragen over de Denkrichtingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief bij de antwoorden	Ter ondertekening
2	Antwoorden op de vragen van de Eerste Kamer over de denkrichtingen voor een Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme met meerjarenagenda	Ter akkoord
2	Rapport van onderzoeksbureau Tabula Rasa over het uitdragen van een sociale norm	Gevraagd door de Eerst Kamer, wordt meegestuurd met de antwoorden